

Ніна Гнатюк

ПОСІЯЛА ЖИТО

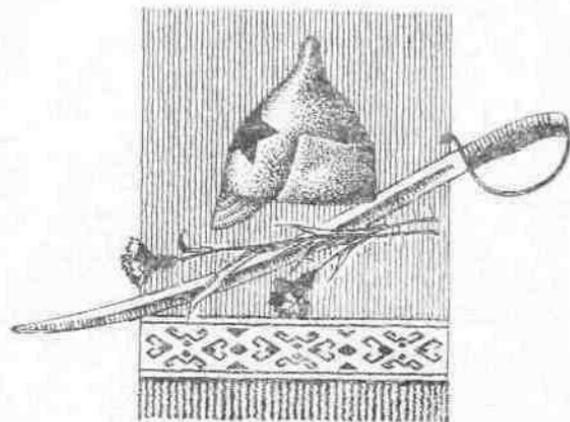

ЛІРИКА

ОДЕСА ВИДАВНИЦТВО «МЛЯК» 1978

Покликання людини на землі, щедрі насагою будні трудівників Поділля, мальовнича природа рідного краю — основні мотиви лірики молодого поета.
Окремий розділ нової книжки складають вірші про кохання.

Родовід

ЩАСТЯ

Що для щастя треба, для життя?
Начебто потрібно небагато.
У селі подільським білу хату,
Воду — найчарівніше пиття.

І любов, єдину на віку,
І окраець хліба запашного.
Добре слово матері в дорогу,
Що немов узір на рушнику.

Щоб сини здіймалися орлами
Понад полем батьковим увись.
Щоб ставали справжніми шляхами
Ті стежки, де мріялось колись.

І щоб друзі не мивали дому,
На устах несли мені весну,
Щоб насінням висіялась втома,
Колоском піднявшись на лапу.

Просторинь іще мені потрібна
І дощами вигойданий грім.
І щоб день прийдешній лушко, срібно
Кликав: «У незвідане ходім!»

* * *

Від скрипучих живварських підвид,
Від серпа, що патер мозолі,
Починається мій родовід
І тяжіння моє до землі.

Хоч своє відспівала коса
Й на горище закинута ціп,
Та зосталася вічна краса —
Золотіший від золота хліб.

І сьогодні точнісінько так,
Як у давні-прадавні віки,
Зріст бере свій, і силу, і смак
Зеренце —
із людської руки.

* * *

Як багато в серце хочу взяти
На довічний спадок для душі:
І пісні, які співала мати,
Й непохитні камені Буші,

І кляемівських рушників узорі,
Ті, що не ливняють від століть.
І тебе, досвітня життя зоре,
І тебе, родючих яблуць віть.

І подільські золоті граніти,
Із яких творився весь наш рід.
Краплю сонця і пелюстку цвіту,
І росу, й дитячих ніжок слід.

Дух ріллі і трактори далекі,
Що гудуть допізна на сівбі,
І живну повноколосу спеку —
Все люблю, мій краю, у тобі.

І коли іду — сміюсь і плачу,
Жити з тобою хочу сто віків.
Чим за хліб і сіль тобі віддячу,
За тінисту музику гаїв?

За воріт розчинене чекання,
За взаємність поглядів і рук.
Ти — любов і перша, і остання,
Ти — зі мною, наче серця стук.

ПАРТІЙНИЙ КВИТОК

Коли візьму цю книжечку багряну,
Здається: полум'я торкнулося руки.
Зійдуть до мене враз, немов з екрану,
Червонозорі дві — більшовики.

І хата враз засяє в цвіті й сонці —
Гуртом, немов з легенди, увійдуть
Герої Перекопу, краснодонці —
Мільйони тих, кому в безсмертя путь.

Всі ті, хто вправ, щоб погасити війни,
Щоб чорний день минув без вороття,
Хто внески комсомольські і партійні
На полі бою сплачував життям.

Мій партквиток, як серце — на долоні,
За ним — звитяжні кроки поколінь.
Тридцятих років хустинки червоні
І перші рейки БАМу в далечінь.

Беру квиток, тулю до серця знову,
Тече по жилах струм десятиліть.
Вітчизно, ти на мене розраховуй,
Як корінь розраховує на віть.

ПОЛЕ

*Михайлу Вдовцову,
механізатору, лауреатові
Державної премії Української РСР*

Хочеться, ниво, до тебе припасти грудьми
І назбирати губами твоєї росиці.
Снігом до тебе приходити в хугу зими,
А навесні повертатись жаданнями птиці.

Часто здається, що руки у мене з ріллі,
Дош не на тебе — на мене тече голубино.
І проростає насіння не просто в землі,
А набирається сили від ласки людини.

Чую, як зав'язь ворухиться десь у зерні,
Як викидається паросток блідо-зелений.
Це ж починається хліб у мені, у мені,
Щедрість у світ колоситься крізь мене,
крізь мене.

Поле мое — ти колиска моя і рідня,
Тут мої прадіди сіяли кров'ю і потом,
Трактором батько розорював ночі щодня,
Батьковим голосом ранок зове на роботу.

Земле моя, я продовження вічне твоє,
Корінь, і зав'язь, і колос у жовтому цвіті.
Поки ми вдвох — по орбіті планета снує,
Діти сміються і пахне весною на світі.

Тут хліба — як повені дністри,
 Тут сади — як щебет солов'я.
 Краю рідний, сило і любове,
 Проліскова веснонько моя!

В поле йдуть зарошені світанки,
 Щоб в колосі сонце колихати.
 І хати у білих вишиванках,
 Мов дівчата, до Дністра біжать.

Наше щастя — виноградне гроно.
 Наша доля — колос у росі.
 Земле рідна, маківко червона,
 В ноги я хилиюсь твоїй красі.

Як високістю налитий сонях,
 Йде за сонцем край подільський мій.
 Земле, я роса в твоїх долонях,
 Зеренце у борозні твоїй.

*Н. П. Швець,
 майстру машинного доїння
 з радгоспу імені Суворова
 на Вінниччині*

Що таке молоко?

Яка формула білого дива?

В чому дару земного цілющого

криється суть?

Зорі падають в трави, немов перестиглі сливи,
 Золотавим світанком

у бідоли пахучо течуть.

І медова духмяність липневого свіжого сіна,
 І роса, що в суцвіттях виблискує

знову і знов,

Напувають нектарами

кожну молочну краплину

І несуть в неї силу земну,

і усмішку, й любов.

З ваших світлах зіниць

яблуковими травними віє,

А робота звичайна

Так і проситься в пісню, у вірш.

Як на фермі у вас,

як на серці у вас, Надіє?

Усмінулась. Притихла.

І стала до праці хутчіш.

ЗУСТРІЧ

Ми стрілися в лісі, ген там, край долини,
Де спів солов'я, де лоза і струмок.
Дід пас на галявині дві корівчини,
Дід пас дві корови і сотні думок.

«Сідайте, сідайте! — припрошував чємно —
Сметани у торбу поклала стара,
І яблук, і хліба. В цю пору даремно
Додому рушати — нестерпна жара.

А тут, в холодку, можна добре спочити.
Напитись криничної диво-води...
Давно перестав би на світі я жити,
Якби не пригонив худобу сюди.

Вже дев'ять десятків минуло від роду,
Та досі ще зморщок нема на ллці.
Ім чорні підпалки, п'ю сонячну воду,
Ліси всі обходжу щодня в два кінці».

...Дід сивий і добрий, як вишня у цвіті,
Усміхнений, наче під сонцем роса.
Тримають старого на білому світі
Дві древні богині — робота й краса.

ХЛІБ ВІД ЗАЙЦЯ

Не знаю нічого в житті солодшого
Від житнього і черствого окрайця,
Який із поля для мене, молодшої,
Тато приносив від зайця.

Той хліб мені пах непочутою казкою,
Живами, де навіть комбайнам жарко,
І дощовою блакитною ласкою,
Хоч пахнув насправді він тільки соляркою.

Ставало у хаті і краще, і тихше.
Ніс тато важкі свої руки спати.
А я той кусничок нерозкришений
Тулила до уст і хотіла співати.

...Ніякі торти того хліба від зайця
Не перекресляли, не заступили.
Може, із нього якраз починаються
Пісні моєї крила?

РУКИ МАТЕРІ

Руки материнські пахнуть молоком,
Пахнуть вони медом, хлібом і добром.
Пахнуть смутком, наче журавлі,
Руки, найщедріші на землі.

Засівали руки ці тендітні
Пшеницями росяні поля.
І щомиті, наче сонце квітня,
Сяяли вони над немовлям.

Це вони, деліючи з коліски,
Мужніми зробили нас колись.
З цих долонь маленьких материнських
Всі космічні старти почались.

Повертаюсь в материнську хату,
В спомини дитячі і сади.
Ти мені встели долівку м'ятою
І на плечі руки поклади.

ЖІНКА СВІТОМ ІДЕ

Жінка світом іде.
Піднебесся, що в хмари закуте,
Враз прозорим стає від її
березневих очей.

І де ступить вона —
зеленіють барвінок та рута,
Зацвітає там папороть
чарами карих ночей.

Жінка світом іде.
І скресають льоди многотонні,
І світліють обличчя
у стомлених добрих людей.

А вона всю планету бере,
мов зернину, в долоні,
І зігріти її до своїх притуляє грудей.
Мати світом іде.

Розступіться і дайте дорогу:
Це у неї під серцем вже б'ються
прийдешні літа.

У душі, жукташає в гнізді,
лебедіють тривоги —
Не ля гора для шаєги із неї життя пророста.
Жінка світом іде —
від казкових чарівніша статуї,

БЕЗСМЕРТЯ

Той не вмирає, після кого квітне сад,
Той не вмирає, хто лиша в степу криницю.
До того весни повертаються назад,
Хто дав життя синам і гвізда птицям.

Ну що із того, що у косах сивина?
То смуток. Але й радості причина.
На крилах лебедів плаве моя весна
У тільки-но почату казку сина.

* * *

Нас вчать не тільки вчителі у школі,
Викладачі у технікумі й вузі.
Вчать стрункості з дитинства нас
тополі,
І скромності — ромашки білі в лузі.

Співучості вчать ручаї квітцеві,
Глибинності — морів тривожні далі.
А щедрості навчають нас дерева,
Звитяги вчать нас батьківські медалі.

Вчить вічності нескореній
василя,
В якому рік майбутній виіриває.
Вчить вірності і праці нас коріння,
Яке гілкам всю силу посилає.

Вчить мудрій простоті мене хлібина,
Тепло якої прилива до серця.
Вчить доброти зустрінута людина,
Що, усміхнувшись, рідною здається.

ЮНІ

Заздрю юним, шістнадцятилітнім,
Тим, що прагнуть аж за виднокрай.
Як цвітуть їх проліскові квітні,
Як вирве сили подограй!
Все іще попереду, ще завтра —
І завабливе плетиво доріг,
І очей коханих синя ватра,
І тривоги беззневий сніг.
Все іще попереду, як пісня, —
Крик дитини в надвечірній час,
Втома рук і мудрість, часто пізня,
Що роками досягає в нас.
Славлю юних, чесних,

непохитних,

Тих, що силу сизого стебла
Прагнуть у колосся перелити,
У краплину радості й тепла.
Вік наш — то літа, і дні, і миті,
Всесвіту і світу моноліт,
І пемостка з яблуневих віт,
У солодку зав'язь перелита.
Тільки той пізнає щастя суть,
Хто душею чистий і багатий,
Хто навчиться миті цінувати,
Що вікам продовження несуть.

СИНОВІ

Відспівали солов'їні ночі,
В перший сніг вбирається земля.
А в кімнаті ніжками тріпоче
Син — мове біляве немовля.

У шоломах срібних сиві січні
По ночах крадуться у село.
А в колиці спочиває вічність,
Загорнувшись в тишу і тепло.

Сину мій, тобі ще невідомі
Ні солодкі, ні гіркі слова.
Виростеш — зазеленіє з дому
Дальньої доріженьки трава.

Виростеш — тоді на серце ляжуть
Правда щира, мрія вселюдська,
Слово добре і недобре, враже,
Від якого затремтить рука.

Ти не знай підступності лихої,
Зла, погорди, лінощів, брехні.
Дружбі вірним будь. Вона загоїть
Рани від печалі і борні.

Добрим будь, та гніву не цурайся,
І в любові, гляннь, щоб не осліп.
Крихтою черствою не кидайся,
Чесно заробляючи на хліб.

Поки очі сьятимуть сині,
Поки в серці бамкатиме дзвін,
Не схиляйся. Тільки Батьківщині
Маєш право впасти до колін.

ТРИПТИХ ПРО СЛОВО

1

Я тебе вигойдую ночами,
Я тебе виношую літа.
Поки не засяєш пелюстками,
Слово мое, ружо золота.

Поки не зведешся досвітково
І не зникнеш в натовпі гучнім.
Лиш не кинь на мене — чуєш, слово? —
Осуду людського чорний грім.

Косарем ти будь у косовицю,
А як горло висувать жнива,
Людям ти цілющої водиці
З лісового хлюпни джерела.

Стань багаттям в холоді нічному
Ти тому, хто нині в самоті.
І коли вертатиме додому,
Місяцем розквітни у путі.

Я тебе плекатиму до скону
І, як сина, все вестиму в путь.
Будь мені відточеним, як гроно,
І, як гроно, повносоким будь.

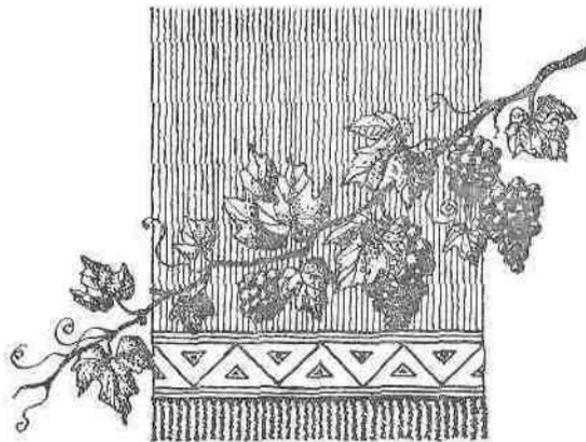
ПИТАЮ СЕБЕ

Питаю себе, питаю щодня:
«Чи зможеш любити аж до сивин?
Чи зможеш дістати з морського дна
Не просто камінчики — сийво перлин?»

Як спицитьсь хтось край твоїх воріт,
Чи зможеш віддати останнє, своє?
Чи зможеш завдати на плечі свіч,
Як мати в'язанку літ завдає?

У змінах і корені, і гілки,
Планета свій колір і крок міня.
«Який з тебе воїн? Сівач який?» —
Питаю себе, питаю щодня.

Подільські малюнки

* * *

Вертаюсь у пташиний гам,
Туди, де сонце верховодить,
Де березень, мов криголам,
Розковує дністрові води.

Туди, де сотні юних доль
У світ простують ручаями,
Де вулиця моєї мами
В косиці з росяних тополь.

І я народжуюся знов,
Мов листя із клейкої брості.
І стежка б'є з-під підшов —
До мене мчить дитинство в гості.

МОЄ СЕЛО

Хати тут щастям світяться сьогодні,
Тут кожен двір і сад мені рідня.
В долонях світу губиться Безводне,
Немов маленьке макове зерня.

І кожна птиця, гілка і дорога,
І сиві од пилюки спориші,
Які так дорогі моїй душі,
Несуть на пелюстках і мед, і спогад.

І сходяться усі мої літа,
І знову той сварить, а той голубить.
Чиїсь в байдужість вмочені вуста,
Чиїсь привітністю розквітлі губи.

...Волошка ночі вже цвісти не хоче,
Волошка ночі вже не пахне сном.
Криниця розбалакалась з відром,
І вікна променями протирають очі.

Хати тут щастям світяться сьогодні,
Тут кожен двір і сад мені рідня.
В долонях світу губиться Безводне,
Немов маленьке макове зерня.

ПОСІЯЛА ЖИТО

Коли закладали підмурок
Сільські муляри балакучі,
Винесла мати жито
У фартусі з комори.
Поцілувала те жито
У кожную малу зернину
І щедро своєю рукою
Розсипала по камінцях.
І муляр поклав на нього
Древньої глини з кельні,
І муляр водою зеленою
Жито оте скропив.
«На щастя» — засіяла мати.
«На щастя» — промовив батько.
«На щастя» — дядьки усміхнулись
І взялись до праці знов.
Росте в моїй хаті жито.
Цвіте в моїй хаті жито,
Тому не сміє підкрастись
До неї ніяка біда.

НАРОДЖЕННЯ

Розвеснялася мати вишневою бростю,
І я сходила в світ, березневий, вербовий.
...У зорі народилося сонце ружове
І ступило до хати усміхненим гостем.

Сповили мене ніжністю і пелюшками
І посипали житом. Був купіль із м'ятою.
За дверима сусіди димлять цигарками,
І рядшини калюж висихають за хатою.

Дід колись приніс, тугобоку, лозову,
Взяв старенький «Кобзар» із полочки за коминим
(Як його зачитали в часи вечорові!)
І в колыску поклав: хай залишиться спомином.

Всі мішечки удома над формами струшено —
І хлібина в печі зарум'янилась п'ярко.
Прийшла тітка, поморщена і зафартушена,
Коло мене поклала хлібину-житнянку.

І варилося жолуддя, і пралися ліжники,
І земля відкривала досвітку завісу.
А хлопчина приніс два тоненьких підсніжники,
Два стебельця з пригрітого чистого лісу.

МОЇВКА

До тебе, Моївко, щомиті я лечу,
Туди, де так любилося наївно,
Туди, де так сміялось досхочу,
І мріялося, і писалось рівно.

Туди, де понад ставом на сосні,
Як щастя знак, лежить гніздо лелече.
Туди, де вперше стрівся ти мені,
Несміло руку опустив на плечі.

Туди, де сонце капає з весла
Краплинами липневої живиці.
І солов'ї, дзвінкогоголосі птиці,
Осріблюють діброву край села.

О юнь моя зі сміху і плачу,
Спливла ти березневою водою...
До тебе, Моївко, щомиті я лечу,
Щоб стрітися з кошмишною собою.

КЛЕМБІВСЬКА СОРОЧКА

У клембівській хаті на світанку
Вишивати вчить матуся дочку.
Не один закоханий Іванко
Притулив до серця ту сорочку.

Ту, в яку уся Клембівка вбрана,
Ту сорочку, що із сонця ткана,
Що вкривалась в миті вечорові
Срібними узорами любові.

Чорна нитка — борозна у полі,
А зелена — росяні тополі,
Жовта нитка — колоски вусаті,
А червона — щастя в кожній хаті.

Хай вдягають люди на песіаля,
Хай вдягають люди на роботу
Те вбрання, що прибране у зілля,
У дівочу радість і турботу.

Біла нитка — сонячна надія,
Свня — вітер, що весною віє,
Нитка фіолетова — стежина,
На якій любов моя єдина.

ВЕСНЯНИЙ МАЛЮНОК

Сукно ярів просвердлюють
Найперших трав голки.
Діброва сєє вербами —
У котиках гілки.

Хоч вогко ще долинами —
Парує на горбах.
Між вітром і калиною —
Розмова голуба.

Мов талий ґрунт любисткові,
Вже хата нам тісна.
І сниться трактористові
Шовкова ярина.

В ГРОЗУ

* * *

Знов небо гримить і блискає —
То перші акорди грози.
І хата тріщить, мов колиска
З рудої старої лози.

Дощ трудиться, а не пустує,
Він щедрому сонцю брат.
І небо йому салютує
З блакитних своїх гармат.

Вже осінь у повітрі, на устах.
В саду повересніло, на городі.
І на рудий зашкарубілий шлях
З полів біжать вітри сивобороді.

Діброви мовкнуть. Гасне голубиць.
Дощі гвіздяться на гіллі дубовім.
І січня волохата біла тиць
Приснилася туманному Дністрові.

Згусає тиша, тепла, шарудка,
І «літо бабине» на вітрі рветься й гане.
Чиясь прозора лагідна рука
Фарбує клени в жовте і багряне.

ВЕРЕСНЕВИЙ ВЕЧІР

Ніщо так солодко не пахне на землі,
Ніщо так не вкарбовується в душу,
Як вересневий вечір на селі,
Настояний на яблуках і грушах.

Все в подихові сховано оцім:
І помах крил захмарних журавлиних,
І руки мамині у тісті й молоці,
І усмішка заснулої дитини.

І жаром озолочена черінь,
Що в пазуху ховає біле деко.
І сад, який лягає сонно й терпко
В насіння для прийдешніх поколінь.

ОСІНЬ У СЕЛІ

Хлопці у цупких чорнявих робах
Стишують мотори тракторів.
І село стрічає хлібороба
Пахощами яблук і борщів.
Скинута фуфайку у мазуті,
Вже лавсан на плечах і нейлон,
Від села, що в модні туфлі взуте,
Вже гітари відганяють сон.
«Я люблю» — комусь шепочуть губи,
«Я твоя» — під зорями луна.
І крізь осінь, мокру, жовточубу,
Проростає сонячна весна.
А жінки гукатимуть у ланці:
«Гей, копаймо швидше буряки,
Бо ворота ждуть гостей і танців,
Ждуть давно весілля рушники».

* * *

Жоржин терпкі невичиті уста
Марнують на вітрах пахучу вроду.
Рибина стрепенулася у водах,
І знову тиша. Тиша золота.

Очерети, бузки і шум качиний.
Печаль тонка і гостра, мов гвіздок.
...Руде гвіздо сумує на соснині —
Лелечине покинуте гвіздо.

Прозорий ліс стягнув камоуженята,
Погорбилась зажурена трава.
Вночі очеретам підмерзли п'яти,
В діброви посивіла голова.

Туманами запеленалось небо.
Ставок у світі з білого сукна.
Пливе зима, неначе зграя лебедів,
Немов розлука, до мого вікна.

КОЛІР СНІГУ

Блискучий він, як лебедя крило,
Коли дороги не торкнули сани.
Але тоді, як березень поранить,
Метнеться сірим вовком на село.

Коли під хатою закохані стоять
У radoцях вечірньої розмови,
Над їхніми обличчями сія
Не просто сніг — розквіталий куць
бузковий.

Коли гриміли танками луги,
Осиротіла не одна оселя, —
Тоді червоно танули сніги
На зацімілих зраних шинелях.

Глянь: березень вже тятиву натяг,
Щоб стрілами прошити пізні зими.
У колір снігу кольори життя
Домішуються барвами густими.

Вечір фіранками вікна затулить,
 Землю кожухом накріє, Спати!
 Віхола ходить полем задулим,
 Носить на плечах ніч волохату.

Хата на очі нап'яла хустину,
 Снігом прошиту, вітрами сполохану.
 Грається в сніжки ясен з калиною
 І перед нею тремтить, мов закоханий.

Сніг у сорочку гілки закутав:
 Брості ж безпомічні, мов немовлята.
 А під снігами сміється руга
 І повстає непокірна м'ята.

Коли січуть мене печалі гострі
 І втома сканує, мов листя з яворів,
 Пливу туди, де білохатий острів
 У колосковій музиці полів.
 Навколо тут — калинове роздолля,
 Світанок сходить в кожного з-під вій.
 Сміється тут моя русява доля
 У ромашковому вінку надій.
 Грушок нарвуть і винесуть горіхів
 В квітчастому подолку до воріт.
 І прагнуть віршів шиферові стріхи,
 А не забутий житній околіт.
 І дівчина водою пригощає,
 В якій втопився місяця обруч.
 І журно так — ніхто вже не чекає
 Мене біля дністрових синіх круч.

ЛІС

Ми йшли через вологий світлий ліс.
Кричало під ногами ніжне листя.
І ясени стояли над полями,
Немов чоловіки, старі і мудрі,
Що подих слухали русявої землі.
Була така печаль, така пахучість.
Хотілось просто думати й мовчати,
І відчувати біль дерев безсонних,
З яких пожовкла радість опадала
В земні долоні, в небуття і холод.
Ходила лісом осінь. І дрімота.
Лежали хмари, наче купи листя.
Вони чекали, що прийдуть жінки,
Підстелять їм під голови верети
І понесуть на плечах у село.
Ходив по лісі запах жолудевий,
Повітря лоскотав дубовий шерех,
І зав'язь спала у терпкім жолудді,
Якому все ще снилось верховіття.
Нас осінь обсипала, наче мати,
Зерном дощу, співучим золотом листя,
Нас осінь накривала з головою
Одежею туманів і вітрів.
...Роса була тепла і жалка.

В дерев боліли ноги від ходіння.
А сонце, наче грушка перестигла,
В якої відламався корінець,
Скотилося у листяні намети.
Ми йшли тоді так тихо, обережно,
Немов боялися на сонце наступити,
Яке пливло дрімотними річками
У синє море сну. Ми лісом йшли.

ЯБЛУКО

Не зірка в небі, не квітка в лузі —
Полив'яне яблуко в мене в руці.
Його на гончарному деревньому крузі
Зліпили найкращі майстри-мудреці.

У нього крізь жовту пахучу шкуруину
Вливалась дощів голуба таїна.
І сонця серпневого білі жарини
Шукали у ньому солодкого дна.

І вітер по ньому пройшовся різцями,
Щоб яблуко стало такої краси,
Яку не опишеш в легендах словами,
В яку вже ні крихточки не додаси.

Спинися, байдужа розгойдана зливо,
Не квапся, хурделиці ранньої сніг:
На гілці хитається сонячне диво,
Що кухликком меду впаде вам до ніг.

ДОЩ ІДЕ

Дощ іде — зросте озимина.
Дощ іде — лягатимуть покоси.
Дощ іде — тонкий свій стан заросить
У його прозорості весна.

Дощ іде — оновлюється світ.
Дощ іде — жінки вертають з поля.
Гілку ткнеш у землю край воріт —
І, мов з казки, виросте тополя.

Зачіску чиюсь він зіпсував,
Намочив суху чиюсь білизну?
Та не лайтеся — віднайдіть слова,
Від яких він ще б рясніше бризнув.

ПОЛІТТЯ

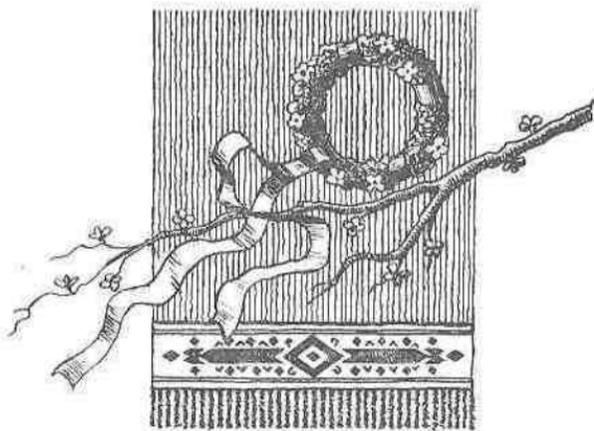
Як пісня, як вишневоквіття,
Як з вирію вернулий птах,
Звичайне слово це — поліття
Дзвенить на маминих устах.

Поліття — значить у комори
До стелі всипано зерна,
І хліб, рум'яніший за зорі,
Моя пектиме сторона.

Як завернуло в сад поліття,
Щезає з нього всяка тля,
Під яблуками гнеться віття,
Стає солодкою земля.

Поліття — рік родючим буде,
Поліття — совячно у нас.
Поліття — всюди, всюди, всюди.
Прекрасний і жаданий час!

Мова твоїх долонь

ЛЮБОВ

Уперта, мов останній лід,
Колюча, ніби сніг останній.
А глянеш сонцем — згине слід
Моеї злості ураганної.

І заворушаться льоди
Від ручаїв, що враз повстали.
І позовуть уста: «Прийди!»
Оті, що вчора проганяли.

І вітер, що спиняв і сік,
Враз пролісками засиніє.
І оживе в березах сік —
Так лиш любов одна уміє.

* * *

Мені хочеться білих яблук,
Що ростуть у селі біля хати.
Мені хочеться вітру звабного
І серпневих дощів лапятих.

Мені хочеться суму лелечого,
Голосного дитячого гуку,
І щоб кожного-кожного вечора
Пахли ніжністю твої руки.

МОВА ТВОЇХ ДОЛОНЬ

Не говори, прошу, не говори —
Не вичерпати океан любові
Маленьким кухлем слів. Не говори...
Ти краще простягни мені долоні,
І зілля кіс ти ними озори,
І перса освяти своїм торканням,
Щоб в дотикові світ увесь бринів.
Візьми мене в полон своїх жадань,
Спали мене, мов листя кленопадне,
На вогнищі своїх шалених уст.
Не треба клять, обіцянок, зітхань —
Молю, жадаю я мовчання пальців,
Коли із серцем серце розмовля
На тільки їм одним відомій мові.
Не треба слів! Зів'януть, облетять,
Неначе мак у полудень липневий.
Рукам я вірю, лиш твоїм рукам,
Видючим, вірним, вічним, як проміння.

ВЕСІЛЬНІ РУШНИКИ

В долонях — стрічка полотна цупкого,
Перед очима — хрестики і гладь.
Лягає чорна нитка, мов дорога
Край отчого подільського села.

А поруч неї жовто, шовковисто
Струмують інші, наче колоски.
Вбираються в червоне, як в намисто,
І в синє, як у вечір, рушники.

Хоч руки натомились біля поля,
А в очі лине сонна далина,
Схиляється струнка дівоча доля
Над срібним шурхотінням полотна.

І чути: вже видзвонюють музики.
І видно: в'ються в небі голуби.
І в коло, швидконоге, превелике,
До танцю із друзками йдуть дружби.

А міслить, наче скибка короваю,
Пахучо проситься до білої руки.
Весільні рушники дівчата вишивають.
Весільні рушники.

ЩЕДРІСТЬ

Душа дзвенить, сміється, терпне,
Як вийдеш в сад, прозорий сад.
Там світиться пахучим серпнем,
Як диво неземне, роса.

І кожне яблуко звисає,
Немов маленький мудрий світ.
Чи ж більша на землі краса є,
Ніж перелитись цвіту в плід?

Ніж нести людям щастя солод,
Свою турботу й таїну?
Хай серпень, рясен, зелен, золот,
Започатковує весну.

Хай силу дасть їй і принаду,
Своїх бажань і злетів плин.
...Несу колыску я до саду,
Хай щедрістю наллється син.

* * *

Рушає поїзд «Жмеринка — Черкаси»...
І я згадала ту колишню мить,
Коли стояв зі мною біля каси
Той хлопець, у чіх очах блакить.

І опадали вишні й заметілі,
А потім зливи розлучали нас.
Ні, не забудь цілунки ті несмілі
І синій дощ конвертів із Черкас.

І Вінницю, де зустрічі в дібровах,
І проліскові моївські гаї.
Мов лебеді, летіли його брови
У березні закохані мої.

ПРИСНИСЬ

Відтоді вже минуло десять літ,
Вже десять раз роїли вишні цвіт,
І десять раз відквітла сон-трава,
І ти давно забув мої слова.

Як виспраглому птагу неба вись,
Піскам засохлим — синє джерело,
Приснись мені, молю тебе —
приснись.

Як змерзлим нивам березня тепло.

Відтоді вже минуло й двадцять літ,
І вишні вже засохли край воріт,
І в лісі поруділа сон-трава,
І в тебе побіліла голова...

Як сниться далеч моря
кораблям,
А космонавтам — сонячна земля,
А сивим матерям — малі сини,
Прийди хоч раз в мої безсонні
сни.

* * *

Нових захоплень лемеші
Покрають стерні рижовусі,
Зрівняють все в горінні, в русі,
Заглядять борозни душі.

Але одного разу вранці,
Як дві колишні напливуть,
Тремтливі паростки зйдуть —
Кохання першого повстанці.

Як не виполой, не жени,
Як їх, проклятих, не вирубуй,
Ростимуть зелено вони
На жаль і втіху, щастя й згубу.

* * *

День розтулюється прозоро
І виймає прив'яле сонце
З прохолоди своїх грудей.
Постаріли кістяві клени,
Поскидали шапки кошлаті
І видивляються в далечинь.
Листопад. Листоlet. Листовій.
Засльозилося неба деко,
І захмарились неба очі,
І посіявся маковий дощ.
На бахмату ріллю чорняву,
На захрипавий змокрілий вітер,
На далекий дрімливий ліс.

Листопад. Листоlet. Листовій.
Скрипне хвіртка, і ясен скрипне,
Змокнуть руки, і змокнуть коси,
І зійде на вустах «люблю».
І підуть по стежинах двоє,
Понесуть своїх серць світання
В нахолоду незнану даль.
Листопад. Листоlet. Листовій.

КУЩ ВІНОГРАДУ

Нечутним кроком білий дощ пройшов.
Йде сонце на прогулянку до саду.
І зеленіє молодо любов —
Кущ дикого рясного винограду.

Він бризкатиме соком навесні,
Сміятиметься в літнім стололоссі,
І ширшатиме в плечах день при дні,
Бо найсолодша у любові осінь.

І віть цілує вузлувату віть,
І сяє ранок в їх нічній розмові.
Життя моє, дай в праці посивіть,
Під ношею достиглої любові.

З М І С Т

РОДОВІД

Щастя	5
«Від скрипучих жниварських підвід...»	6
«Як багато в серце хочу взяти...»	7
Партійний квиток	9
Поле	10
«Тут хліба — як повені дністрові...»	12
Слово про молоко	13
Зустріч	14
Хліб від зайця	15
Руки матері	16
Жінка світом іде	17
Одкровення	19
Безсмертя	20
«Нас вчать не тільки вчителі у школі...»	21
Юні	22
Синові	23
Триптих про слово	25
Питаю себе	28

ПОДІЛЬСЬКІ МАЛЮНКИ

«Вертаюсь у пташиний гай...»	31
Моє село	32
Посіяла жито	33
Новосілля	34
«Ще у небі лун'янок сонця не виспів...»	35
Народження	36
Моївка	37
Клебівська сорочка	38
Весняний малюнок	39
В грозу	40
«Вже осінь у повітрі, на устах...»	41
Вересневий вечір	42
Осінь у селі	43
«Жоржин тернік невипиті уста...»	44
Колір світу	45
«Вечір фіранками вікна загулить...»	46
«Коли січуть мене печалі гострі...»	47
Ліс	48
Яблуко	50
Дощ іде	51
Похіття	52

МОВА ТВОЇХ ДОЛОНЬ

Лист	55
Любов	56
«Мені хочеться білих яблук...»	57
Мова твоїх долонь	58
Весільні рушники	59
Щедрість	60
«Рушає поїзд «Жмеринка — Черкаси»...»	61
Спогад	62
Присниє	64
«Нових захоплень демеші...»	65
«День розтулюється прозоро...»	66
Куц винограду	67

Нина Ефимовна Гнатюк

ПОСЕЯЛА ЖИТО

Лирика

(На українском языкє)

Редактор В. В. Нарушевич
Художник Б. І. Шинчук
Художній редактор О. М. Карлушкін
Технічний редактор Т. М. Молчанова
Коректор А. Я. Літинський

ІВ № 556

Здано до набору 15.12. 1977 р. Підписано до друку 22.02. 1978 р. БР 04133. Формат паперу 60×90^{1/2}. Папір для глибокого друку. Баншиківська гарнітура. Високий друк. Ум.-друк. арк. 2,25. Обл.-вид. арк. 1,54. Тираж 5 000. Зам. 7-3374. Ціна 25 коп.

Видавництво «Маяк»,
Одеса, Жуковського, 14.

Одеська книжкова фабрика республіканського виробничого об'єднання «Поліграфкнига» Державного комітету Ради Міністрів УРСР у справах видавництв, поліграфії та книжкової торгівлі, вул. Держинського, 24.

Гнатюк Н. Ю.

Г56 Посіяла жито. Лірика. — Одеса:
«Маяк», 1978. — 70 с.

ІСБН

Показання людини на землі, щелрі нашого будні
трудівників Поділля, мальовнича природа рідного краю —
основні мотиви лірики молодого поета.

Окремий розділ нові книжки складають вірші про
кохання.

Г 70403-020
М217(04)-78 61-78

У2